

KOKEIDEN TEKEMISESTÄ, ARVIOINTIKÄYTÄNTEISTÄ JA OPPIAINEIDEN ARVIOINNISTA

KOKEISTA ILMOITTAMINEN JA NIIDEN TEKEMINEN

Koepäivät ja -alueet ilmoitetaan hyvissä ajoin oppitunneilla ja Wilmassa.

Mikäli oppilas on pois kokeesta, tekee hän kokeen välittömästi kouluun palattuaan.

Jos oppilas on ollut sairauden vuoksi pois kokeesta, eikä ole saanut opetusta kaikista koalueen asioista, oppilaan tulee etukäteen sopia opettajan kanssa tarvittavan tuen saamisesta ja kokeen suorittamisen ajankohdasta.

Mikäli kokeita on poissaolon aikana jäänyt useampia tekemättä, oppilaan tulee sopia kokeiden suorittamisen aikataulu opettajien kanssa etukäteen.

UUSINTAKOKEET

Uusintakokeita ei pidetä, toisin sanoen tehtyjä kokeita ei voi korottaa. Oppilas voi osoittaa osaamisensa parantuneen oppiaineen seuraavissa kokeissa.

Poikkeuksen tähän sääntöön muodostavat sellaiset pienemmät kokeet, joiden läpäiseminen on edellytys kurssin hyväksytyksi saamiselle, kuten esimerkiksi karttakoe maantiedossa tai sanakokeet kielissä.

OPINNOISSA ETENEMINEN

Mikäli oppilas on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan, hänelle tarjotaan tukiope- tusta, osa-aikaista erityisopetusta ja/tai ohjausta opintoihinsa. Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, keskustellaan asiasta hyvissä ajoin oppi- laan ja huoltajan kanssa ja sovitaan toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisin keinoin. Koe voi sisältää erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttömahdollisuuksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

VILPILLINEN MENETTELY

Vilpillinen menettely kokeessa aiheuttaa hylätyn arvosanan. Koetta ei voi uusida, ja hylätyn arvo- sanan vaikutus lukuvuosi- ja päättöarviointiin on samanlainen, kuin muidenkin kokeiden.

ARVIOINTIKÄYTÄNTEET ERI OPPIAINEISSA

Matematiikka

Matematiikan arvioinnissa kokeilla on suuri painoarvo. Kokeiden lisäksi osaamista arvioidaan myös muilla keinoilla, esimerkiksi sähköisten Ville-tehtävien avulla. Lisäksi arvosanaan vaikuttaa korkeintaan yhden arvosanan verran työskentely oppitunneilla, läksyjien huolellinen tekeminen ja opetukseen osallistuminen.

Yhdeksännen luokan päättöarvosanassa huomioidaan koko yläkoulun aikana osoitettu mate- matiikan osaaminen. Pääpaino arvioinnissa on kuitenkin matematiikan kumulatiivisuudesta joh- tuen yhdeksännellä luokalla osoitetulla osaamisella. Päättöarviointiin vaikuttaa myös matemati- kan valtakunnallinen koe.

Kemia ja fysiikka

Fysiikan ja kemian arvosanaan vaikuttaa kokeiden lisäksi tuntiosaaminen, työskentely ja työturvallisuus oppitunneilla sekä läksyjen huolellinen tekeminen. Joka vuosi pyritään tekemään yksi pidempi, arvioitava työselostus. Mahdollisesti tehdään myös esitelmiä tai muita töitä, jotka arvioidaan erikseen.

Päätösarvioinnissa suurin painoarvo on 8. ja 9. luokan osaamisella.

Reaaliaineet

Lukuvuoden aikana pidetään kokeita, joilla on merkittävä rooli arvosanan muodostumisessa. Reaaliaineissa voi lisäksi olla erilaisia suullisia ja/tai kirjallisia töitä, jotka vaikuttavat arviointiin. Lisäksi arviointiin vaikuttaa jatkuvat näyttö oppitunneilla eli tuntityöskentely ja tuntiaktiivisuus. Päätösarvioinnissa huomioidaan koko yläkoulun (eli 7.-9. luokkien) oppimäärä opetussuunnitelman painostusten mukaan.

HUOM! Historian opiskelu päättyy peruskoulussa 8. luokan lopussa. Siksi 8. luokan lukuvuosittodistuksen (= kevättodistuksen) historian arvosana on oppiaineen päätösarvosana, joka siirtyy suoraan 9.luokan päätötodistukseen.

Suomen kieli ja suomi toisena kielenä

Suomen kielen arvioitavia sisältöjä ovat vuorovaikutustilanteissa toimiminen, tekstien tulkitseminen, tekstien tuottaminen sekä kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.

Arvosana perustuu erilaisiin oppiaineen sisältöä mittaaviin töihin (kirjoitelmat, puheet, ryhmätyöt, projektityöt, kokeet). Suomen kielen kokeiden ja töiden arvioinnissa opettajat käyttävät 30 % arviointitaulukkoa.

Opettajat keskustelevat vuosittain toteutettavien töiden määrästä ja laajuudesta. Arvosana koostuu jatkuvasta näytöstä oppitunneilla sekä **monipuolisten** työnäytteiden tuloksesta. **Työta-voissa ja arvioinnissa painotetaan tekstitaitojen jatkuvaa kehittymistä yhdeksännen luokan ke-vääseen asti.**

Kumuloituvien teksti- ja vuorovaikutustaitojen lisäksi päätösarvioinnissa huomioidaan yhdeksän-nellä luokalla opitut uudet sisällöt (kirjallisuuden historia ja kielentuntemus).

Arvosana muodostuu monipuolisen näytön pohjalta opetussuunnitelman määrittelemien hyvän osaamisen kriteerien mukaisesti. Suomen kielen opettajat keskustelevat päättövaiheessa arvo-sanoista yhdessä.

Vieraat kielet

Vieraiden kielten arvosana perustuu kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan (kuullun- ja luetun ymmärtäminen, kirjallinen ilmaisu, suullinen ilmaisu, kommunikatiiviset taidot sekä kielen ja kulttuurin tuntemus), kuten opetussuunnitelma ohjaa.

Näin ollen arvosana koostuu jatkuvasta näytöstä oppitunneilla sekä monipuolisten taitoa mittaavien työnäytteiden pohjalta. Taitoja voidaan mitata esimerkiksi kokeilla, kuullun- ja luetun ymmärtämisen testeillä, omien tekstituotoksien kautta, puheita ja ryhmätöitä arvioimalla, kommunikatiivisten tehtävien ja projektitöiden kautta sekä kielioppi- ja sanastotesteillä.

Vieraiden kielten kokeiden ja töiden arvioinnissa opettajat käyttävät 30 %:n arviointitaulukkoa, ruotsin kielessä 20 – 30 %:n taulukkoa.

Opettajat sopivat vuosittain eri kieliaineissa toteutettavien töiden määrästä, sisällöstä ja laajuudesta.

Työtavoissa ja arvioinnissa painotetaan kielitaidon eri osa-alueiden jatkuvaa kehittymistä ja kommunikatiivisuutta.

Koska kysymyksessä on kumuloiva aine, pääasiallinen päättöarvioinnin painotus on 9. luokan kevään näytöissä. Arvosana muodostuu opetussuunnitelman määrittelemien hyvän osaamisen kriteerien pohjalta. Opettajat keskustelevat keskenään arvosanoista päättövaiheessa.

Taide- ja taitoaineet (kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta ja musiikki)

Taide- ja taitoaineiden arvioinneissa painotetaan:

- jatkuvaa aktiivista osallistumista
- motivoitunutta työntekoa tunneilla
- yhteistyökykyä
- positiivista oppimisasennetta

Arvosanaan vaikuttavat myös mahdolliset kokeet, ryhmä- ja projektityöt.

Arvosanan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Taide- ja taitoaineiden päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona aineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena, ellei oppilas opiskele myöhemmin ko. ainetta taide- ja taitoaineiden valinnaisena tuntina. Mikäli oppilas opiskelee jotakin taide ja taitoainetta valinnaisena tuntina, päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, kun oppilas lopettaa ko. aineen opinnot. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voivat korottaa tai laskea sitä arvosanaa, joka on annettu, kun opiskelu päättyy kaikille pakollisena aineena.

Kotitalous

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoihin, tiedonhankintaan sekä asenteseen. Arviointi on jatkuvaa ja siinä painotetaan oppilaan aktiivista osallistumista ja motivoitunutta työskentelyä tunneilla sekä oppilaan yhteistyökykyä ja positiivista asennetta.

Arviointi koostuu käytännön työskentelystä oppitunneilla, läksyn kuulusteluista, kirjallisista tehtävistä sekä ryhmätöistä.

Lukuvuoden aikana oppilaan kanssa käydään arviointikeskustelu.

Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet.

Kuvataide

Kuvataiteen arviointi on pääasiassa tuntityöskentelyn aikaista ja sen lomassa tapahtuvaa oppilaan ja opettajan välistä keskustelua siitä mitkä kussakin tehtävässä ovat tavoitteet ja miten ne voi saavuttaa.

- Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.
- Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä.
- Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.
- Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin työskentelyssä ja oppimisessa.

Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin.

Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Turun kaupungin tuntijaon mukaan kaikille yhteinen kuvataiteen opiskelu kaikille pakollisena aineena päättyy 7. luokalla, jolloin syksyn osaaminen arvioidaan välitodistuksessa numeroin ja kevättodistuksen numero siirtyy peruskoulun päättötodistukseen. Mahdolliset valinnaiskurssit kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla saattavat vaikuttaa tähän numeroon.

Käsityö

Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja osallistumiseen. Taide- ja taitoaineiden arvioinneissa painotetaan oppilaan aktiivista osallistumista ja motivoitunutta työntekoa tunneilla sekä oppilaan yhteistyökykyisyyttä ja positiivista oppimisasennetta. Kunkin lukukauden alussa oppilaalle kerrotaan arvioinnin kohteet ja kriteerit. Oppilaalle annetaan lukukauden aikana työskentelyn lomassa realistista, ohjaavaa ja kannustavaa palautetta. Oppimisen arviointi on monimuotoista ja yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Osaaminen oppiaineissa kehittyy kumulatiivisesti koko opiskelun ajan. Oppilaan kanssa käydään arviointikeskustelu lukuvuoden lopussa. Arvosanan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnin kohteet käsityön oppiaineessa ovat seuraavat:

- Työskentely ja tuottaminen,
- Kokonaisen käsityöprosessin tuottaminen (lopullinen tuotos)
- Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät
- Visuaalinen, materiaallinen ja teknologinen ilmaisu
- Turvallinen työskentely
- Tieto- ja viestintäteknologinen taidot sekä yhteisöllinen työskentely
- Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa.
- Valintojen tekeminen ja niiden perustelut

Formatiivinen arviointi on jatkuvaa ja oppilaalla on mahdollisuus itse- ja vertaisarviointiin. Lisäksi arviointiin vaikuttavat kokeet tai pistokokeet, joiden arvostelussa käytetään lineaarista arvostelua.

Liikunta (7-9 –luokat)

Opetussuunnitelman mukaan liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen ja työskentely, joten fyysisten kuntoominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilaille on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan myös itsearviointiin.

Käytännössä nämä lauseet tarkoittavat sitä, että 50 % liikunnan arvosanasta tulee muodostumaan oppimisesta (eli tavoitteiden mukaisesta edistymisestä) sekä 50% muodostuu työskentelystä liikuntatunnilla.

Yksityiskohtaisempi tarkastelu antaa vielä lisävalaistusta arviointiin:

Puolet eli 50% liikunnan arvosanasta perustuu edistymiseen:

- **liikuntataidoissa** (kuten havaintomotoriikassa, tasapaino- ja liikkumistaidoissa sekä välineenkäsittelytaidoissa monipuolisesti eri ympäristöissä eri vuodenaikoina sekä uima- ja vesipelastustaidoissa).
- **fyysisten ominaisuuksien** (eli voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) arvioinnissa, ylläpidossa ja kehittämisessä.

Toinen 50% liikunnan arvosanasta perustuu työskentelyyn. Tämä tarkoittaa:

- **aktiivista työskentelyä tunnilla**, mm. kokeilemalla erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.
- **turvallista ja asiallista toimintaa** tunneilla.
- **rakentavaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä opettajien että muiden oppilaiden kanssa. Toisten huomioiminen!**
- **vastuullista toimintaa ja reilun pelin periaatteiden mukaista toimintaa** tunnilla. Luvattomat poissaolot, myöhästymiset ja liikuntavarusteiden puuttuminen vaikuttavat arvosanaan.

Päätösarvosana muodostuu sen mukaan, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päätösarvioinnissa painopiste on 9. luokan näytöissä

Musiikki

Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja asenteeseen. Arviointi on jatkuvaa ja siinä painotetaan oppilaan aktiivista osallistumista ja jatkuvaa motivoitunutta työntekoa tunneilla sekä oppilaan yhteistyökykyä ja positiivista oppimisasennetta. Arvioinnin osana ovat lisäksi kokeet, mahdolliset projektityöt ja/tai ryhmätyöt. Projekteissa ja ryhmätöissä oppilas arvioi omaa sekä muiden ryhmän jäsenten työskentelyä sekä lopputulosta.

Oppimisen edistymistä verrataan ennalta määriteltuihin ja oppilaiden tiedossa oleviin tavoitteisiin. Oppilaille annetaan oppitunneilla jatkuvaa realistista, ohjaavaa ja kannustavaa palautetta. Oppimisen arviointi on yksilöllisen edistymisen huomioivaa ja arviointi monimuotoista.

Lukuvuoden aikana oppilaan kanssa käydään arviointikeskustelu. Keskustelussa sekä oppilas että opettajat arvioivat miten oppilas on onnistunut pääsemään lukuvuoden alussa asettamiinsa tavoitteisiin.

Musiikin päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona aineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena (8 lk), ellei oppilas opiskele myöhemmin musiikkia valinnaisena oppiaineena. Mikäli oppilas opiskelee musiikkia valinnaisena aineena (valinnainen tunti), niin päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, kun oppilas lopettaa ko. aineen opinnot. Musiikin valinnaiset opinnot voivat korottaa tai laskea sitä arvosanaa, joka on annettu, kun opiskelu päättyy kaikille pakollisena aineena.

Oppilaanohjaus

Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat arvioivat omia

- valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan,
- voimavarojaan ja toimintakykyään ja
- ryhmä- ja vuorovaikutustaitojaan.

Oppilaanohjauksesta ei anneta numeerista arvosanaa, kuten muissa oppiaineissa.